

Анотація дисципліни

1. *Назва курсу:* **Геоecологічна експертиза та аудит**
2. *Лектор:* Клименко Валентина Григорівна, доцент
3. *Статус:* вибіркова дисципліна
4. Курс: четвертий курс, 8 семестр
5. *Кількість кредитів:* 3 . *Загальна кількість академічних годин:* 90 годин, 4 академічних години на тиждень (20 години - лекції, 20 години - практичні заняття, 50 годин - самостійна робота).

6. *Опис дисципліни:*

Мета: дисципліни «Екологічна експертиза і аудит» полягає в формуванні у студентів уявлень та знань про зміст та процедуру здійснення екологічної експертизи та аудиту як важливих механізмів запобігання негативним екологічним ситуаціям.

Основні завдання вивчення дисципліни:

- розкриття теоретичних основ екологічної експертизи (оцінки впливу на довкілля - ОВД) і аудиту;
- викладення порядку проведення екологічної експертизи (ОВД) і аудиту;
- розкриття правових основ та законодавчої бази екологічної експертизи (ОВД) і аудиту;
- викладення міжнародного досвіду у проведенні екологічної експертизи і аудиту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. знати, як встановити відповідність об'єктів геоecологічної експертизи вимогам екологічного законодавства, санітарних норм і правил та оцінити вплив діяльності цих об'єктів на стан навколишнього середовища;
2. знати правові форми та види екологічної експертизи (ОВД); етапи проведення ОВД; структуру, зміст та юридичне значення висновку екологічної експертизи; теоретико - методологічні засади і принципи проведення екологічної експертизи проектів, схем розвитку і розміщення галузей господарства;
3. знати правову та нормативно-організаційну базу екологічного аудиту, європейські й вітчизняні стандарти з екологічного аудиту, системи показників, процедуру та протокол екологічного аудиту

вміти:

1. вміти визначати перелік обов'язкових питань, які потребують розгляду при проведенні геоecологічної експертизи (ОВД).
2. формулювати основні завдання, принципи та вимоги до експертної оцінки довкілля;
3. вміти обґрунтовувати доцільність проведення експертних оцінок при містобудуванні, проектуванні об'єктів базової енергетики, водосховищ, природоохоронних та природозахисних об'єктів;
5. вміти розраховувати фактичні та ймовірні збитки при екологічних ризиках та катастрофах.
6. вміти виконувати практичне аудитування, укладати договір з екоаудиту за європейським стандартом, працювати з тематичними офіційними документами з екологічного аудиту.

Структура курсу:

Розділ 1. Екологічна експертиза

Тема 1. Геоecологічна експертиза як складова процедури оцінки впливу на навколишнє середовище

Тема 2. Стадії проведення екологічної експертизи

Тема 3. Процесуальне здійснення екологічної експертизи

Тема 4. Нормативно-методологічна база проведення екологічної експертизи

Розділ 2. Екологічний аудит

Тема 5. Екологічний аудит у системі екологічного менеджменту.

Тема 6. Особливості здійснення екологічного аудиту

Тема 7. Організаційно-правові аспекти аудиторської перевірки

Тема 8. Діяльність учасників екологічного аудиту

Тема 9. Екологічний аудит територій

7. Головною формою організації вивчення курсу є:

- лекції, бесіди, лекції-диспути;

- практичні роботи для закріплення у студентів основних положень теоретичного курсу;

- консультації;

- контрольна робота.

8. *Форми організації контролю знань* – теоретичний захист практичних робіт; поточне експрес-опитування за матеріалами лекцій; участь у дискусіях під час лекційних та практичних занять; поточна контрольна робота для перевірки засвоєння матеріалу курсу, залік.

9. *Мова викладання* – українська

10. *Список рекомендованої літератури:*

Основна література

1. Ботюк А. В. Методика визначення платежів за використання природнопромислових ресурсів: Навч. посіб. — К., 2001. — 210 с.

2. Волошин І.М. Основи екологічної експертизи: Навч. Посібник. -Львів: ЛНУ ім. І.Франка. 2002. - 82с.

3. Гайнріх Д., Гергт М. Екологія: сігу-Аііаз: Пер. з 4-го нім.вид/ Наук.ред.пер. В.В.Серебряков.- К.: Знання-Прес, 2001. - 287 с.:іл.

4. Гавриленко О.П. Геоекоекологічне обґрунтування проектів природокористування: навч. посібник. - К.: Ніка – Центр, 2003.- 332 с.

5. Дробноход М. І., Вольвач Ф. В. Концепція переходу України до стійкого екологічно безпечного розвитку.— К., 2002.

6. Закон України Про оцінку впливу на довкілля (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 29, ст.315. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>

7. Закон України Про стратегічну екологічну оцінку (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 16, ст.138). - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>

8. Екологічна безпека та охорона навколишнього середовища: Підруч. для вузів. — К., 2004.

9. Екологічне управління: Підруч. для вузів. — К., 2004. Екологічний аудит: Посібник / За ред. В. Я. Шевчука. — К., 1997.

10. Нормативні акти Кабінету Міністрів України, ДБН А.2.2-1-95. Склад та зміст матеріалів ОВНС. Мінекобезпеки України, 1996.

Допоміжна література

1. ДБН А.2.2-1-2003. Склад і зміст матеріалів оцінки впливів на навколишнє середовище (ОВНС) при проектуванні і будівництві підприємств, будинків і споруд. – К.: Держбуд України, 2004. – 17с.

2. Дмитренко І.А. Екологічне право України: Підручник. – 2-е вид., переробл. та допов. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 352 с.

3. Україна: основні тенденції взаємодії суспільства і природи у ХХ ст. (географічний аспект)/ За ред.. Л.Г.Руденка. – К.: Академперіодика, 2005. – 320 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Додаткові матеріали до дисципліни «Екологічна експертиза». Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/rHKYLgeNQE.pdf>

2. Додаткові матеріали до дисципліни «Екологічна експертиза». Режим доступу: <http://eia.menr.gov.ua/upload/files/m8KTEB7Sk9.pdf>

3. Додаткові матеріали до дисципліни «Екологічна експертиза». Режим доступу: <https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/> strukturaadministratsiyi/

strukturni-pidrozdili/486/2841

4. Статистична інформація <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Центральна наукова бібліотека ХНУ ім. В.Н.Каразіна.
<http://www.library.univer.kharkov.ua/ukr/>

6. <http://www.management.ru>